

Nevíte, jakého jste Ducha

1. čtení: Skutky 2,1-12

2. čtení: Lukáš 9, 51-56

Milé sestry a milí bratři,

s Letnicemi se začínají psát dějiny novozákonní církve – církve, která vzniká z moci Ducha svatého a na základě zvěstovaného evangelia. Když na Petrovo kázání uvěří tři tisíce lidí, je to znamení, že Duch svatý proměňuje lidská srdce i lidské životy. Duch tvoří něco nového. A tak se ptáme: může se člověk skutečně stát novým stvořením, novým člověkem?

Možná si vzpomenete na příběh Jeana Valjeana z Hugových Bídníků. Během jedné kruté zimy ukradl bochník chleba, aby děti neumřely hladu. Za to dostal pět let galejí, a protože se několikrát pokusil uprchnout, trest se prodloužil na devatenáct let. Když byl nakonec propuštěn na podmínku, vyšel z galejí plný nenávisti, zloby a hořkosti. A způsob, jakým ho společnost jako bývalého trestance odmítala, tuto hořkost jen prohluboval. V takovém stavu se setkal s biskupem Myrielem. Valjean ho okradl, ale biskup před policií projevil soucit a dokonce ho obdaroval dalšími vzácnými věcmi. Tímto nečekaným milosrdenstvím Valjeana přesvědčil, aby svůj život zasvětil dobru. Ne galeje, ale milosrdenství a láska ho proměnily. A nebo příběh, který známe všichni: obrácení Saula. Na cestě do Damašku, kde měl zatýkat stoupence nové víry, ho v pravé poledne osvítilo světlo jasnější než slunce. Sám Ježíš ho zastavil, oslovil a obrátil. Saulovo obrácení je radikální proměna člověka, kterou nevyvolá lidská vůle, ale přímý zásah Krista a působení Ducha svatého. Duch mění nepřítele evangelia v jeho svědka. Je to přechod od slepoty k vidění, od násilí k milosti, od vlastní horlivosti k vedení Duchem. U Pavla se to stalo náhle, nečekaně, jako zásah shůry. Od té chvíle je novým člověkem, novým stvořením. To, co se s ním stalo, nelze vysvětlit jinak než znovuzrozením v moci Ducha svatého.

Ale jeho příběh není ojedinělý. Každý, kdo je v Ježíšově blízkosti, prochází podobnou zkušeností a proměnou. Máme před sebou dva biblické texty – jako dvě fotografie téže skupiny lidí, jen pořízené v jiném světle a za jiných okolností. První fotografie vznikla na cestě do Jeruzaléma. Vidíme učedníky unavené, podrážděné, zraněné. Ježíš se rozhodl jít do Jeruzaléma – a Samaritáni ho nepřijali. Jakub s Janem, synové hromu, okamžitě reagují: „Pane, máme přivolat oheň z nebe, aby je zahubil?“ Druhá fotografie je pořízená o několik měsíců později v Jeruzalémě. Tentokrát na učedníky sestupuje oheň – ale úplně jiný. Ne oheň hněvu, ale oheň Ducha. Ne oheň, který ničí, ale oheň, který tvoří. Ne oheň, který spaluje druhé, ale oheň, který proměňuje je samotné. A mezi těmito dvěma fotografiemi se odehrává příběh evangelia – příběh o tom, jak Bůh proměňuje lidské srdce mocí svého Ducha.

Vidíme učedníky, kteří jsou zranění. Ježíš se rozhodl jít do Jeruzaléma – a Samaritáni ho nepřijali. A Jakub s Janem mají okamžitě jasno: „Pane, máme přivolat oheň z nebe?“ To je oheň, který se rodí z odmítnutí. Oheň, který chce trestat. Oheň, který chce mít pravdu – tu svou, nekompromisní. Oheň, který se rodí z pocitu ohrožení. A Ježíš je zastaví. Ne proto, že by jejich horlivost byla úplně špatná – možná v ní je i něco spravedlivého – ale je špatně nasměrovaná. Jejich oheň by spálil druhé. Ježíšův oheň má proměnit je samotné. A pak přicházejí Letnice. Oheň z nebe skutečně

sestoupí – ale ne jako trest. Jako dar. Jako světlo. Jako nový začátek. Jako síla, která otevírá ústa, oči i srdce. Učedníci chtěli oheň, který ničí. Bůh dává oheň, který tvoří.

Lukáš říká, že se Ježíš „**pevně rozhodl jít do Jeruzaléma**“. Ježíš jde cestou poslušnosti, oběti, cestou, která vede ke kříži. A učedníci tomu nerozumějí, i když to je právě ta cesta, která je změní a stvoří z nich nové lidi. Ještě pořád sní o moci, o vítězství, o místech po Ježíšově pravici a levici. Živí své politické ambice. Letnice jsou odpovědí na tuto jejich nerozvinutou touhu a nepochopení. Duch svatý je posílá na novou cestu – z Jeruzaléma do celého světa. To, co Ježíš začal cestou do Jeruzaléma, Duch rozvíjí cestou církve mezi všechny národy – ne aby jim vládla, ale aby jim sloužila zvěstí a životem evangelia. Boží dílo má vždy směr: od sebe k druhým, od uzavřenosti k otevřenosti, od strachu k poslání.

V příběhu Samaritáni Ježíše nepřijali. Měli k tomu náboženské důvody – nebylo to osobní. Šlo o spor, kde uctívat Boha: v Jeruzalémě, nebo na hoře Gerizím. A učedníci reagují stejnou agresí: chtějí trestat za názor, za přesvědčení, za víru. Ježíš odmítá jejich řešení. Nejde cestou moci a odplaty, ale cestou milosti. V Letnicích se děje pravý opak. Lidé z mnoha národů, tak rozdílní, slyší evangelium ve svém jazyce. Tam, kde by se čekalo nepochopení, vzniká přijetí. Tam, kde by se čekal chaos, vzniká porozumění. Letnice jsou Boží odpovědí na lidské odmítnutí a hranice, které mezi sebou máme – často jen tradice, zvyklosti, nic osobního, a přesto nás oddělují. Kde člověk zavírá dveře, Bůh otevírá uši a srdce. Kde člověk staví hranice, Bůh tvoří mosty. Učedníci mluví jazykem hněvu: „Pane, máme přivolat oheň?“ Je to jazyk, který neumí nést evangelium. Jazyk, který zraňuje. Jazyk, který se rodí z vnitřního napětí. V Letnicích Duch dává nový jazyk – jazyk, kterému rozumí každý. Jazyk, který neútočí, ale svědčí. Jazyk, který otevírá srdce, ne který je zavírá. Církev nemůže mluvit jazykem odsouzení, pokud chce nést evangelium. Duch dává jazyk, který tvoří společenství – aby každý poznal, že v něm má své místo. V Lukášově příběhu chtějí učedníci jednat „ve jménu Ježíše“, ale proti jeho duchu. Ježíš je napomíná – jejich horlivost není Boží horlivost. V Letnicích jsou učedníci naplněni Duchem – jejich jednání je konečně v souladu s Ježíšem. Z lidí, kteří chtěli trestat, se stávají lidé, kteří zvou. Z lidí, kteří chtěli oheň na druhé, se stávají lidé, kteří nesou oheň v sobě. Letnice jsou uzdravením učednictví. Duch svatý napravuje to, co učedníci v evangeliu kazí, a dělá z nich svědky, ne soudce.

Co to znamená pro nás? Každý z nás má v sobě kus Jakuba a Jana. Kus hromu. Kus prudkosti. Kus netrpělivosti. Kus touhy mít svou pravdu. Kus vnitřního ohně, který by nejraději spálil to, co nás zraňuje. A Duch svatý přichází ne proto, aby nás zlomil, ale aby nás přetavil. Ne aby nás odsoudil, ale aby nás proměnil. Ne aby nám vzal sílu, ale aby ji nasměroval. Letnice nejsou o tom, že Bůh posílá oheň na druhé. Letnice jsou o tom, že Bůh posílá oheň do nás. Ne aby ničil, ale aby proměnil naše srdce, náš jazyk i náš pohled na svět. A dnes nás zve ke stolu Páně – pro odpuštění, pro naději, pro ujištění, že i když jsme každý jiný, máme jiné pohledy, jiné touhy a cíle, v Božím milosrdenství máme své místo. Protože Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.

Bratři a sestry, modleme se dnes a prosme o to, co učedníci dostali v Jeruzalémě:

Milostivý Bože, prosíme tě o oheň, který nehubí, ale oživuje. Prosíme o jazyk, který neodsuzuje, ale svědčí. Prosíme o srdce, které se neuzavírá, ale otevírá. Prosíme o odvahu jít cestou, kterou Ježíš začal, a o sílu být svědky tam, kde nás staviš. Ať Duch svatý promění náš hrom v lásku. Ať promění náš strach v odvahu. Ať promění náš jazyk v moc evangelia. Amen.